

MONITOR ASEAN

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie.

MGR MATEUSZ CHATYS

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MAJ 2021

ROŚNIE TEMPERATURA SPORU NA MORZU POŁUDNIOWOCHIŃSKIM

Podczas gdy Chiny utrzymują swoją wysoką aktywność na spornych obszarach Morza Południowochińskiego, Filipiny intensyfikują swój sprzeciw zarówno z wykorzystaniem narzędzi dyplomatycznych jak i poprzez wzmożoną aktywność floty marynarki wojennej i straży przybrzeżnej. Od czasu wygranych wyborów prezydenckich przez Rodrigo Duterte ministerstwo spraw zagranicznych złożyło 100 protestów dyplomatycznych przeciwko ekspansjonistycznym działaniom Pekinu, a aktywność filipińskiej floty w ciągu dwóch tygodni maja była większa niż przez ostatnie dziesięć miesięcy.

I. STOSUNKI WEWNĄTRZ ASEAN

28 maja: państwa ASEAN chcą złagodzenia sankcji ONZ wobec Birmy. Dziewięć państw ASEAN zaproponowało usunięcie embarga na broń z rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie Birmy, aby zapewnić uzyskanie jednomyślnego poparcia. Wszystkie państwa ASEAN z wyjątkiem Birmy zwróciły się w liście do Liechtensteinu, który przygotował projekt rezolucji, aby wprowadzić odpowiednie zmiany umożliwiające przyjęcie rezolucji na zasadach konsensusu. Państwa Azji Południowo-Wschodniej chcą między innymi zmian zapisu, zgodnie z którym wprowadza się natychmiastowy zakaz bezpośredniej i pośredniej sprzedaży lub transferu uzbrojenia oraz amunicji do Birmy. Warty przy tym podkreślić, iż rezolucje Zgromadzenia Ogólnego ONZ nie są prawnie wiążące, a mają jedynie znaczenie polityczne.

KOMENTARZ

Wszystko wskazuje na to, że dalszy rozwój sytuacji wewnętrznej w Birmie będzie pełnił funkcję papierka lakmusowego dla wielokrotnie podkreślanego centralnego statusu ASEAN (ASEAN centrality). Zarówno Chiny jak i Stany Zjednoczone przy każdej okazji podkreślają poszanowanie dla centralnej roli ASEAN, choć nie zawsze wynika to z działań obu państw. Choć zasady, którymi kieruje się stowarzyszenie wykluczają ingerencje w wewnętrzne sprawy państw członkowskich, to niewątpliwie opinia międzynarodowa skierowana jest właśnie na ASEAN jako istotnego podmiotu mogącego wpływać na sytuację wewnętrzną w Birmie. W ubiegłym miesiącu udało się zorganizować specjalny szczyt liderów ASEAN, na którym opracowano konsens, mający na celu przerwanie spirali przemocy w Birmie. Początkowo reakcja stowarzyszenia - choć wyraźnie opóźniona - spotkała się z uznaniem na arenie międzynarodowej, ale wkrótce po szczycie okazało się, że lider kraju i jednocześnie architekt zamachu stanu - Min Aung Hlaing ma własne plany dotyczące konsensusu. W związku z tym zaczęły pojawiać się głosy o słabnących wpływach i znaczeniu

ASEAN, a sam szczyt doczekał się krytyki, w której zwracano uwagę na legitymizację władzy generała Glaing'a bez jakichkolwiek gwarancji wstrzymania przemocy.

Pod koniec maja pojawiły się doniesienia o tym, że dziewięć państw ASEAN (wszystkie oprócz Birmy) zaproponowało usunięcie zapisu dotyczącego wprowadzenia natychmiastowego embarga na broń oraz amunicję z rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie Birmy. List z tym postulatem skierowano do odpowiedzialnego za przygotowanie rezolucji Liechtensteinu, argumentując, że brak zapisu o zakazie sprzedaży broni i amunicji dla Birmy przyczyni się do jednogłośnego poparcia rezolucji na forum ONZ. Intencje ASEAN spotkały się z dużym zaskoczeniem opinii międzynarodowej, tym bardziej, że ponad 200 organizacji społecznych w tym Human Rights Watch i Amnesty International wezwały ONZ do nałożenia embarga na Birmę. Wkrótce ma dojść do wizyty delegacji ASEAN w Birmie, co może być doskonałą okazją do zwiększenia presji na wojskowym rządzie, aby zaprzestał przemocy i rozpoczął proces negocjacyjny z opozycją polityczną. Pozostaje jednak pytanie czy najmniejsze państwo stowarzyszenia – Brunei, sprostą wielkim oczekiwaniom pozostałych państw regionu, które wiążą się z pełnieniem prezydencji w ASEAN. Wizyta delegacji ASEAN pod przewodnictwem Brunei rzuci trochę więcej światła nie tylko na dalszy rozwój wydarzeń w samej Birmie, ale przede wszystkim na kondycję centralnego statusu ASEAN, co jest niezwykle istotne z perspektywy zaostrzającej się rywalizacji mocarstw.

II. STOSUNKI BILATERALNE CHIN Z PAŃSTWAMI ASEAN

1 maja: Chiny i Rosja uniemożliwiły ONZ wydanie wspólnego oświadczenia w sprawie sytuacji w Birmie. Podczas sesji ONZ zwołanej na wniosek Wietnamu w celu przedstawienia wyników specjalnego szczytu liderów ASEAN z końca kwietnia, nie udało się przyjąć projektu deklaracji Rady Bezpieczeństwa sporządzonego przez Wielką Brytanię. W deklaracji podkreślono między innymi centralną rolę ASEAN w zażegnaniu kryzysu w Birmie jak i wezwano do zaprzestania jakiegokolwiek przemocy. Chiny i Rosja nie zaakceptowały projektu i przedstawiły własną, dużo krótszą wersję deklaracji, które z kolei nie uzyskała poparcie pozostałych członków.

2 maja: chińska grupa uderzeniowa z lotniskowcem przeprowadziła ćwiczenia na Morzu Południowochińskim. Marynarka Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej przeprowadziła pierwsze w tym roku ćwiczenia morskie z lotniskowcem Shandong na czele, mające na celu zwiększenie gotowości bojowej i zdolności obrony suwerenności kraju. Rzecznik marynarki Gao Xiucheng zapewnił, że manewry zostały zrealizowane zgodnie z normami prawa międzynarodowego oraz według corocznego harmonogramu aktywności. Gao Xiucheng zwrócił uwagę, że lotniskowiec współpracował z innymi jednostkami jak niszczyciele i fregaty, aby w jak największym stopniu odwzorować warunki starcia zbrojnego, a także żeby poprawić umiejętności komunikacji oraz koordynacji wspólnych działań.

2 maja: Filipiny zapowiedziały kontynuację ćwiczeń morskich w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej w odpowiedzi na zwiększoną obecność chińskiej milicji morskiej. Minister obrony Filipin Delfin Lorenzana zapowiedział, że rozpoczęte w ubiegłym miesiącu ćwiczenia straży przybrzeżnej oraz biura ds. rybołówstwa oraz zasobów wodnych w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej kraju nie zostaną wstrzymane. Mają one na celu zwiększenie liczby

filipińskich statków na Morzu Południowochińskim w odpowiedzi na chińskie naruszenia suwerenności Filipin i potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa.

3 maja: doszło do zerwania chińsko-indonezyjskich rozmów w sprawie budowy huty miedzi. Freeport McMoran Copper & Gold oraz chińska firma Tsingshan Steel prowadziły rozmowy w sprawie wspólnej budowy huty miedzi o wartości 2,5 mld USD na indonezyjskiej wyspie Halmahera. Pierwsze doniesienia o problemach w negocjacjach pojawiły się już pod koniec marca, ale dopiero teraz indonezyjski rząd wydał oficjalne potwierdzenie. Główną przeszkodą miały być żądania strony chińskiej 5% rabatu na miedź z kopalni Grasberg. Według wstępnych ustaleń chińska firma miała pokryć 85% kosztów budowy huty, a pozostałą część indonezyjska firma oraz rząd.

3 maja: szef filipińskiej dyplomacji w ostrych słowach nakazał chińskim statkom opuścić wody wyłącznej strefy ekonomicznej państwa. Minister spraw zagranicznych Teodoro Locsin J. za pośrednictwem mediów społecznościowych w wulgarnych słowach wezwał Chiny do wycofania swoich statków z wód wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Na przestrzeni ostatnich tygodni Pekin zignorował powtarzające się protesty dyplomatyczne, czym minister uargumentował swój wybuch oburzenia. Jest to kolejny dowód na zaostrzające się napięcia na linii Manila-Pekin wokół Morza Południowochińskiego.

3 maja: wietnamskie statki wtargnęły na wody wyłącznej strefy ekonomicznej Malezji. Malezyjska agencja ds. Egzekwowania przepisów morskich (MMEA) uniemożliwiła trzem statkom wietnamskiej straży przybrzeżnej interwencję w zatrzymanie trzech wietnamskich kutrów rybackich prowadzących połowy na wodach Malezji na Morzu Południowochińskim. Rybacy z Wietnamu zostali aresztowani i oskarżeni o naruszenie wietnamskich wód jak i o nielegalne połowy. Kutry rybackie zostały skonfiskowane razem z ładunkiem.

3 maja: Chiny przekazały szczepionki na koronawirusa Birmie rządzonej przez wojsko. Chiński rząd wysłał do Birmy 500 tys. dawek szczepionek na COVID-19 mimo tego, że duża część obywateli bojkotuje program szczepień po przewodnictwem militarne go rządu, który przejął władzę w wyniku zamachu stanu przeprowadzonego na początku lutego. Szczepionki dotarły do Rangunu i mają być rozdysponowane do szpitali w całym kraju. Jednocześnie w Birmie wzrosły antychińskie nastroje. Powodem tego był fakt, iż rząd w Pekinie zablokował wysiłki ONZ na rzecz organizacji spotkania poświęconego sytuacji wewnętrznej w kraju oraz brutalnego tłumienia prodemokratycznych protestów. W mediach społecznościowych pojawiły się głosy, że szczepionki będą dostępne tylko dla żołnierzy, natomiast wiele innych użytkowników otwarcie deklaruje, że nie zaszczepi się chińskimi szczepionkami, ponieważ Pekin popiera juntę.

4 maja: filipińskie siły zbrojne jako pierwsze na świecie otrzymały sprzęt od japońskich sił samoobrony w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej. Rosnące napięcia pomiędzy Filipinami oraz Japonią a Chinami przyczyniły się do zwiększenia współpracy z zakresu bezpieczeństwa pomiędzy pierwszą dwójką. Dostarczenie przez Japonię sprzętu zarówno do użytku przez formacje zbrojne jak i cywilne było możliwe dzięki zmianom z 2015 roku dotyczących regulacji z zakresu pomocy zagranicznej, co umożliwiło wspieranie zagranicznych sił zbrojnych sprzętem o nieofensywnym przeznaczeniu. Według japońskiego ministerstwa obrony wartość przekazanego sprzętu w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej dla Filipin wynosi 1,1 mln USD. W skład sprzętu wchodzi między innymi narzędzia ratunkowe, młoty pneumatyczne oraz sonary. Po realizacji dostawy personel

lądowych sił samoobrony zostanie wysłany do Filipin w celu realizacji szkoleń z obsługi przekazanego sprzętu. Warto zaznaczyć, że w sierpniu ubiegłego roku Tokio i Manila podpisały umowę o wartości 100 mln USD na dostawę systemu radarów produkowanych przez Mitsubishi Electric Corp. Ponadto w latach 2016-2018 do filipińskiej straży przybrzeżnej włączono 10 japońskich łodzi patrolowych w ramach pożyczki, a dwie kolejne jednostki o długości 94 metrów mają być przekazane Filipinom w okolicach 2022 roku.

4 maja: Filipiny planują przekształcenie Wyspy Thitu w wojskowe centrum logistyczne na Morzu Południowochińskim. Filipińskie siły zbrojne przedstawiły koncepcję utworzenia na okupowanej Wyspie Thitu na Morzu Południowochińskim centrum logistycznego. Wyspa ma być przystosowana do zaopatrywania statków w niezbędne zasoby, co zwiększyłoby zasięg ich patroli. W ubiegłym roku zakończono budowę rampy i osłoniętego portu dzięki czemu możliwe jest dostarczanie na wyspę materiałów budowlanych. W planach znajduje się także renowacja pasa startowego dla samolotów.

4 maja: szef filipińskiej dyplomacji przeprosił za wulgarną wypowiedź pod adresem Chin w związku z napięciami na Morzu Południowochińskim. Teodoro Locsin Jr. zwrócił się bezpośrednio do swojego chińskiego odpowiednika Wang Yi z przeprosinami za ostrą krytykę za pośrednictwem mediów społecznościowych chińskiej aktywności na filipińskich wodach na Morzu Południowochińskim.

5 maja: Filipiny nakazały rybakom ignorowanie chiński zakaz połowów na Morzu Południowochińskim. Po tym jak Wietnam zgłosił swój sprzeciw pod koniec kwietnia, tym razem Filipiny odrzuciły coroczny zakaz połowów od 1 maja do 16 sierpnia na Morzu Południowochińskim, jednostronnie wprowadzony przez Chiny. Zakaz jest wprowadzany co roku w okresie letnim od 1999 roku. Filipińskie władze zachęciły swoich rybaków do kontynuowania połowów na filipińskich wodach bez względu na chińskie obostrzenia.

5 maja: Filipiny oskarżyły Chiny o zakłócanie partoli straży przybrzeżnej na Morzu Południowochińskim. Doradca prezydenta ds. bezpieczeństwa narodowego Hermogenes Esperon poinformował, że pod koniec kwietnia w pobliżu rafy Scarborough chińska straż przybrzeżna blokowała realizację patroli przez filipińskie jednostki straży BRP Gabriela Silang oraz BRP Sindangan, między innymi poprzez wykonywanie niebezpiecznych manewrów. W oświadczeniu doradcy nie zawarto informacji odnośnie przebiegu konfrontacji ani liczby chińskich statków zaangażowanych w incydent. Podkreślono natomiast, że kolejne patrole zostały wysłane w ten region, aby zabezpieczyć suwerenność Filipin.

5 maja: chińska milicja morska opuściła obszar wokół płycizny Sabina na Morzu Południowochińskim, do której roszczą sobie prawa Filipiny. Jednostki chińskiej milicji morskiej były kilkakrotnie zauważone w pobliżu płycizny Sabina (znajdującej się 130 mil na zachód od prowincji Palawan) przez statki filipińskiej straży przybrzeżnej. Nawiązany był między nimi kontakt radiowy, podczas którego wezwano chińskie statki do opuszczenia wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Incydent wokół rafy Whitsun spowodował dużą mobilizację filipińskich służb do egzekwowania jurysdykcji na wodach wokół kraju. Zostało to wsparte licznymi protestami dyplomatycznymi. Od czasu przejęcia rządów w kraju przez Rodrigo Duterte w 2016 roku ministerstwo spraw zagranicznych złożyło 83 skarg przeciwko Chinom.

6 maja: filipiński prezydent podjął decyzję o zwrocie szczepionek Sinopharm i zaapelował do Chin, żeby nie dostarczały więcej dawek tego leku. Po tym jak Rodrigo Duterte został zaszczepiony na koronawirusa szczepionką produkowaną przez chińskiego producenta Sinopharm Group Co. Ltd., spotkał się z dużą falą krytyki. Była ona spowodowana faktem, że lek tego koncernu nie został jeszcze zatwierdzony do użytku przez agencję ds. żywności i leków z powodu braków w dostarczonej dokumentacji dotyczącej szczepionki. Prezydent przeprosił i zapowiedział zwrot 1000 dawek szczepionki produkowanej przez Sinopharm. Jednocześnie zaapelował do Chin, aby wstrzymano dalsze dostawy tego leku i w zamian dostarczono lek produkowany przez koncern Sinovac, który został zatwierdzony do użytku na Filipinach.

8 maja: wojskowy rząd Birmy zatwierdził chińską inwestycję elektrowni gazowej. Komisja inwestycyjna Birmy przyjęła 15 projektów, wśród których znalazł się plan budowy elektrowni gazowej Mee Lin Gyaing o wartości 2,5 mld USD. Według wstępnych założeń inwestycja ma być zrealizowana wspólnie z Chinami, a elektrownia ma być zbudowana przez Yunnan Provincial Energy Investment Group Co. Ltd., UREC, Zhefu Holding Group Co. Ltd. oraz Supreme Group do 2023 roku. 35% produkowanej przez elektrownię energii ma trafić do birmańskiego regionu Ayeerwady, natomiast pozostałe 65% do miasta Rangun.

9 maja: Chiny przeprowadziły z Indonezją wspólne manewry morskie w pobliżu Dżakarty. W ramach corocznego programu szkoleniowego chińskiej marynarki wojennej przeprowadzone zostały ćwiczenia z Indonezją na wodach w pobliżu Dżakarty. Po stronie chińskiej w manewrach wzięły udział fregaty rakietowe Liuzhou i Suqian, natomiast po stronie indonezyjskiej fregata KRI Usman Harun oraz okręt rakietowy KRI Halasan. Zgodnie z oficjalnym stanowiskiem chińskiej marynarki wojennej wspólne ćwiczenia przeprowadzono w celu poprawy koordynacji między formacjami obu państw, usprawnienia komunikacji, a także wzmocnienia wzajemnego zaufania.

12 maja: chińska milicja morska wciąż narusza wyłączną strefę ekonomiczną Filipin. Grupa zadaniowa ds. Morza Południowochińskiego poinformowała o obecności 287 statków chińskiej milicji morskiej w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Działania Pekinu nie są łagodzone mimo licznych protestów dyplomatycznych jak i zwiększonej liczby patroli za strony Filipin. Analitycy zwracają uwagę na braku spójnego przekazu, albowiem krytyka Chin ze strony ministerstwa obrony oraz ministerstwa spraw zagranicznych jest podważana przez kontrowersyjne wypowiedzi prezydenta Duterte, który w ostatnim czasie nazwał wyrok Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze kawałkiem papieru, który można wyrzucić do kosza. Na podstawie ostatnich doniesień minister spraw zagranicznych Teodoro Locsin Jr. podjął decyzję o wniesieniu kolejnej skargi dyplomatycznej.

13 maja: rzecznik prezydenta Filipin zapewnił o skuteczności polityki Rodrigo Duterte wobec Chin. W odpowiedzi na rosnącą krytykę prezydenta w wyniku przedłużającej się obecności ponad 300 chińskich statków na filipińskich wodach, Harry Roque stanął w obronie polityki Rodrigo Duterte wobec Pekinu, argumentując, że w przeciwieństwie do swojego poprzednika (Benigno Aquino III), nie doprowadził do utraty kontroli nad jakimkolwiek terytorium kraju. Było to jasne nawiązanie do incydentu z 2012 roku, kiedy Chiny przejęły kontrolę nad płyczną Scarborough (Scarborough Shoal). Prezydent Filipin konsekwentnie unika konfrontacji z Pekinem, ponieważ jego zdaniem zaostrenie retoryki

w obrębie filipińskich roszczeń na Morzu Południowochińskim może doprowadzić do konfliktu zbrojnego.

16 maja: czwarta partia chińskich szczepionek na koronawirusa została dostarczona do Kambodży. Minister zdrowia Yok Sambath odebrał z lotniska kolejną partię szczepionek na COVID-19, wyprodukowanych przez chińską firmę farmaceutyczną Sinovac Biotech. Podkreślił także, że chińskie szczepionki Sinovac oraz Sinopharm są skuteczne i bezpieczne dla zdrowia.

17 maja: Tajlandia otrzymała od Chin darmową dostawę szczepionek na COVID-19. Do Tajlandii dostarczono 500 tys. dawek szczepionki na koronawirusa. Minister zdrowia Anutin Charnvirakul stwierdził, że darowizna nadeszła w momencie gwałtownego wzrostu przypadków zakażeń koronawirusem w kraju.

17 maja: katastrofa indonezyjskiej łodzi podwodnej nie wpłynie na plany Filipin związane z rozbudową floty łodzi podwodnych. Filipiny będą kontynuowały plan pozyskania trzech łodzi podwodnych klasy Scorpene z Francji, mimo ostatniego wypadku indonezyjskiej jednostki. Łodzie podwodne są najważniejszym elementem rozbudowy filipińskiej marynarki wojennej do 2028 roku. Oprócz tego w planach jest pozyskanie czterech fregat oraz 12 korwet.

18 maja: prezydent Filipin zabronił swojemu gabinetowi publicznych wypowiedzi dotyczących sytuacji na Morzu Południowochińskim. Rodrigo Duterte wydał zalecenie zgodnie, z którym zakazał publicznych wypowiedzi na temat Morza Południowochińskiego, wokół którego narastają napięcia od marca bieżącego roku z uwagi na dużą aktywność chińskich statków. Nie oznacza to jednak, że rządowe agencje powstrzymają się od wszelkich działań mających na celu ochronę suwerenności kraju. Wszystko wskazuje na to, że prezydent chce uniknąć kolejnych sprzecznych sygnałów, które w ostatnim czasie nasiliły się po stronie Filipin w sprawie sporu na Morzu Południowochińskim.

18 maja: Filipiny zgłosiły oficjalny protest przeciwko chińskiemu zakazowi połowów na Morzu Południowochińskim. Ministerstwo spraw zagranicznych Filipin opublikowało oficjalne oświadczenie, w którym sprzeciwia się jednostronnie nałożonemu przez Chiny zakazowi połowów na Morzu Południowochińskim. W oświadczeniu zwrócono uwagę, że zakaz obejmuje obszary będące pod filipińską jurysdykcją (zgodnie z wyrokiem trybunału z 2016 roku), co stanowi naruszenie suwerenności kraju, a co za tym idzie nie będzie przestrzegany.

20 maja: filipińska firma z chińskimi powiązaniem przejęła pakiet kontrolny nad polem złóż gazu na Morzu Południowochińskim. Udenna Corp., której właścicielem jest Dennis Uy (Filipińczyk chińskiego pochodzenia z powiązaniem z Chinami i dobrymi relacjami z prezydentem Rodrigo Duterte) zakupiła 45% udziałów w polu gazowym Malampaya od Shell Philippines Exploration B.V. za kwotę 380 mln USD z dodatkowym wkładem 80 mln USD w latach 2022-2024. Pole Malampaya znajduje się 65 km na północny zachód od wyspy Palawan na Filipinach. Przedsiębiorstwo Udenna Corp. posiada teraz łącznie 90% udziałów a pozostałe 10% należy do Philippine National Oil Corp. Przewiduje się, że transakcja zostanie sfinalizowana do końca bieżącego roku, albowiem wymagana jest zgoda filipińskiej komisji antymonopolowej.

21 maja: wkrótce zostaną rozpoczęte prace nad naprawą pasa startowego na Wyspie Thitu na Morzu Południowochińskim. Ministerstwo obrony Filipin poinformowało, że firma Mamsar Construction powinna w niedalekiej przyszłości rozpocząć prace nad naprawą oraz modernizacją pasa startowego dla samolotów na Wyspie Thitu. Dodatkowo to samo przedsiębiorstwo ma wybudować port o wartości 9,3 mln USD. Zgoda na realizację tych przedsięwzięć została udzielona przez resort obrony w kwietniu 2020 roku. Jest to kolejny krok w rozbudowie Wyspy Thitu, po tym jak firma Luzviminda Engineering Construction zbudowała wzmocnioną rampę rozładunkową za kwotę 5,5 mln USD.

22 maja: Chiny i Filipiny przeprowadziły szóste spotkanie w ramach mechanizmu konsultacji bilateralnych dotyczących Morza Południowochińskiego. Filipińskie ministerstwo sprawiedliwości poinformowało, że podczas spotkania doszło do „przyjacielskiej i szczerzej wymiany zdań”. W rozmowach wzięli udział między innymi Elizabeth Buensuceso, pełniąca obowiązki podsekretarza ds. stosunków dwustronnych i spraw ASEAN, a także asystent w biurze ministerstwa spraw zagranicznych Chin Wu Jianghao. Tematem rozmów były ostatnie wydarzenia wokół rafy Whitsun oraz sytuacja rybaków z łodzi zatopionej przez chińską jednostkę w ubiegłym roku.

24 maja: lider Birmy zapowiedział ochronę chińskich inwestycji w kraju mimo niestabilnej sytuacji. Przywódca Birmy od czasu zamachu stanu z początku lutego, generał Min Aung Hlaing, poinformował w wywiadzie, że wszystkie zagraniczne inwestycje oraz przedsiębiorstwa będą objęte niezbędną ochroną. Zwrócił szczególną uwagę na ochronę inicjatyw z Chin, podkreślając jednocześnie, że w Birmie nie występują jakiegokolwiek przejawy antychińskich nastrojów. Jest to kolejna inicjatywa generała Min Aung Hlainga mająca na celu uspokojenie Pekinu, który obawia się o los projektów realizowanych w Birmie, między innymi w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Wbrew zapewnieniom generała doszło już do wielu przypadków ataku na chińskie przedsiębiorstwa działające w Birmie, a w mediach społecznościowych oraz podczas protestów często widać przejaw antychińskich nastrojów ludzi, którzy posądzają Pekin o wspieranie wojska podczas realizacji zamachu stanu.

24 maja: chińska szczepionka na koronawirusa cieszy się największą popularnością na Filipinach. Zgodnie z badaniami opinii publicznej przeprowadzonych w Filipinach przez Social Weather Station na przełomie kwietnia i maja bieżącego roku na grupie 1200 respondentów, największą popularnością cieszy się chińska szczepionka produkowana przez Sinovac Biotech. Z grupy dziesięciu szczepionek chińska szczepionka otrzymała 39% głosów, na drugim miejscu znalazła się szczepionka produkowana przez Pfizer-BioNTech z wynikiem 33%, natomiast Oxford-AstraZeneca oraz Johnson & Johnson otrzymały odpowiednio 22% i 10% poparcia. Pierwsze szczepionki na COVID-19, które pojawiły się na Filipinach to właśnie te produkcji chińskiej – CoronaVac. Ich dostarczenie pod koniec lutego umożliwiło uruchomienie krajowego programu szczepień wraz z początkiem marca.

24 maja: chińskie siły powietrzne przeprowadziły ćwiczenia nad Morzem Południowochińskim. Chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza poinformowała o realizacji bojowych ćwiczeń sił powietrznych z użyciem uzbrojenia nad obszarem Morza Południowochińskiego. W ćwiczeniach uczestniczyło kilkadziesiąt samolotów bojowych, w tym uderzeniowe JH-7, a działania opierały się na doskonaleniu umiejętności w przeprowadzaniu precyzyjnych ataków zarówno na cele morskie jak i lądowe.

25 maja: nowy prezydent Wietnamu odbył swoją pierwszą rozmowę telefoniczną z chińskim odpowiednikiem. Nguyen Xuan Phuc w rozmowie z Xi Jinpingiem zaproponował szereg środków wspierających stosunki dwustronne, takich jak zacieśnienie współpracy na rzecz przeciwdziałania pandemii COVID-19, poprawa jakości i wydajności współpracy gospodarczej, handlowej i inwestycyjnej oraz promowanie współpracy lokalnej i wymiany międzyludzkiej. Nie zabrakło również kwestii związanych ze sporem na Morzu Południowochińskim. Prezydent Wietnamu stwierdził, że oba państwa powinny współpracować na rzecz utrzymania pokoju i stabilności na morzu, a wszelkie spory powinny być rozwiązywane w oparciu o prawo międzynarodowe, takie jak UNCLOS, a także kontynuować koordynację działań na forach wielostronnych.

27 maja: Filipiny przeprowadziły rozmowy w sprawie wzmocnienia współpracy z Koreą Południową z zakresu modernizacji filipińskiej floty okrętów podwodnych. Asystent ds. logistyki i zakupów w ministerstwie obrony Filipin Jesus Rey. R Avilla złożył wizytę w dowództwie marynarki wojennej Korei Południowej, gdzie razem z dowódcą odpowiedzialnym za działania łodzi podwodnych omówił kwestie dotyczące zwiększenia możliwości filipińskich operacji podwodnych. Wśród poruszonych tematów znalazła się sprawa transferu technologii, wznowienia wspólnego programu szkoleniowego (wstrzymanego przez pandemię koronawirusa) oraz wymiany doświadczeń i międzyludzkiej pomiędzy załogami łodzi podwodnych. Przedstawiciel filipińskiego resortu obrony odwiedził również zakład Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering, gdzie budowane są koreańskie łodzie podwodne oraz obiekty treningowe i szkoleniowe.

28 maja: w Birmie skazano 28 osób za podpalenie dwóch chińskich fabryk. W protestach organizowanych po zamachu stanu podpalono lub w inny sposób zniszczono wiele budynków przemysłowych na obrzeżach Rangun. Wśród nich znalazły się między innymi fabryki i magazyny należące do chińskich przedsiębiorstw. Birmański rząd skazał 28 osób na 20 lat ciężkich robót za podpalenie dwóch fabryk finansowanych przez chińskie firmy, co może przyczynić się do podsycenia antychińskich nastrojów w Birmie. W zamieszkach spowodowanych zamachem stanu zniszczono łącznie 32 chińskie fabryki w Birmie, a straty oszacowano na 36,9 mln USD.

28 maja: Filipiny drastycznie zwiększyły liczbę patroli na Morzu Południowochińskim. Zgodnie z danymi zgromadzonymi przez think-tank *Asia Maritime Transparency Initiative* (AMTI), 13 jednostek filipińskiej marynarki wojennej oraz straży przybrzeżnej przeprowadziło w okresie 1-15 maja 57 patroli w pobliżu archipelagu Spratly oraz łacy Scarborough. Dla porównania przez ostatnie 10 miesięcy jedynie trzy statki przeprowadziły 7 patroli na wspomnianych wcześniej obszarach Morza Południowochińskiego. Warto zaznaczyć, że to tej pory większość filipińskich patroli ograniczało się do okolic Wyspy Thitu, natomiast w maju zostały one rozszerzone do rafy Whitsun oraz okolic zazwyczaj patrolowanych przez chińskie jednostki.

30 maja: Indonezja planuje potroić liczbę swoich okrętów podwodnych w odpowiedzi na naruszenia ze strony chińskich statków. Indonezja do niedawna posiadała 5 łodzi podwodnych, ale straciła w ostatnim czasie jednostkę KRI Nanggala-402 wraz z całą załogą. Biorąc pod uwagę coraz większą aktywność Chin na indonezyjskich wodach, resort obrony ma w planach rozbudowanie floty łodzi podwodnych do 12 okrętów. Minister obrony Prabowo Subianto poinformował, że Indonezja zmierza w kierunku wspólnej produkcji

jednostek z Koreą Południową. Oprócz tego swoje oferty sprzedaży łodzi podwodnych przedstawiły takie państwa jak Rosja, Turcja oraz Francja. Możliwość eksportu bada również Japonia. Wraz z zakupem sprzętu militarnego indonezyjski rząd często wymaga transferu technologicznego, aby zwiększyć swoje zdolności technologiczne, dlatego współpraca z Koreą Południową jest bardzo dobrze oceniana. Dwie łodzie obecnie funkcjonujące w marynarce wojennej Indonezji zostały całkowicie zbudowane w Korei Południowej, a jedna w Indonezji z wykorzystaniem koreańskiej technologii.

31 maja: Filipiny złożyły 100 protestów dyplomatycznych przeciwko chińskiej obecności na filipińskich wodach Morza Południowochińskiego. Ministerstwo spraw zagranicznych poinformowało, że od czerwca 2016 roku, kiedy Rodrigo Duterte objął najwyższe stanowisko w państwie, złożono 100 protestów dyplomatycznych przeciwko naruszeniom ze strony chińskich statków. Ostatni protest dotyczył nielegalnej obecności chińskich jednostek w pobliżu Wyspy Thitu na Morzu Południowochińskim. W związku z narastającym zagrożeniem ze strony Chin rząd planuje przeznaczyć ponad 100 mln USD na budowę 12 nowych posterunków marynarki wojennej, aby zabezpieczyć morską suwerenność kraju.

KOMENTARZ

Ostatnie relacje pomiędzy Chinami i poszczególnymi państwami członkowskimi ASEAN są zdominowane przez napięcia na linii Manila-Pekin wokół Morza Południowochińskiego. Ministerstwo spraw zagranicznych Filipin konsekwentnie składa kolejne protesty dyplomatyczne przeciwko chińskiej aktywności na filipińskich wodach Morza Południowochińskiego. Od czasu incydentu wokół rafy Whitsun, protesty są składane niemal codziennie co przyczyniło się do osiągnięcia pod koniec maja bieżącego roku liczby 100 protestów od czerwca 2016 roku. Pekin twardo stoi na straży swoich roszczeń, co wiąże się z ignorowaniem filipińskich protestów. Postawa Chin doprowadziła do uraty cierpliwości przez ministra spraw zagranicznych Teodoro Locsin J., który za pośrednictwem mediów społecznościowych w wulgarnych słowach wezwał Chiny do wycofania swoich statków z wód wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Co prawda, następnego dnia przeprosił za swoją wypowiedź, ale był to wyraźny sygnał, że temperatura sporu rośnie, a wraz nią frustracja filipińskiego rządu.

Mimo nieustępliwej postawy Pekinu wciąż jednak mamy do czynienia z brakiem koherentnego stanowiska filipińskiej administracji. Na pierwszy plan wysuwa się wyraźna dychotomia, gdzie po jednej stronie mamy pałac prezydencki z kontrowersyjną, aczkolwiek prochińską polityką Rodrigo Duterte, a po drugiej resorty obrony i spraw zagranicznych, które są zwolennikami zaostreżenia retoryki pod adresem Chin. Doskonałą egzemplifikacją tej zależności jest majowe wystąpienie prezydenta Duterte, który określił wyrok Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze z 2016 roku zwykłym „kawałkiem papieru”, który w każdej chwili można wyrzucić do kosza. Dzień później do słów prezydenta Duterte odniosło się ministerstwo spraw zagranicznych, które w oficjalnym oświadczeniu podkreśliło znaczenie korzystnego dla Filipin

wyroku, który z momentem wydania jest obowiązującym wszystkie strony elementem prawa międzynarodowego. Innym przykładem jest wypowiedź prezydenckiego rzecznika, którego zdaniem rafa Whitsun nigdy nie była pod kontrolą Filipin, co jest sprzeczne ze stanowiskiem ministerstwa spraw zagranicznych i obrony.

Bez względu na różne poglądy wewnątrz Filipin dotyczące polityki zagranicznej kraju wobec Chin, resort obrony pokazał na przestrzeni ostatniego miesiąca, że przygotowuje się na najgorszy scenariusz. Po pierwsze filipińskie siły zbrojne przedstawiły koncepcję utworzenia na kontrolowanej Wyspie Thitu na Morzu Południowochińskim centrum logistycznego. Plan przewiduje instalację kamer o wysokiej rozdzielczości do monitorowania działań pozostałych państw biorących udział w sporze (przede wszystkim Chin), oraz budowę nowej infrastruktury wspierającej działania operacyjne wojska i patroli morskich realizowanych przez inne formacje wokół wysp o szczególnym znaczeniu strategicznym. Ponadto wkrótce ma się rozpocząć renowacja pasa startowego na Thitu przez firmę Mamsar Construction. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że Filipiny były pionierem pod względem rozwoju infrastruktury na Morzu Południowochińskim, ponieważ pierwsza baza wojskowa oraz pas startowy powstały pod koniec lat 70-tych XX wieku, kiedy władzę sprawował Ferdinand Marcos. Niestety nie kontynuowano później podobnych projektów, czego skutkiem było między innymi przejęcie przez Chiny kontroli nad rafą Mischief w 1995 roku oraz mielizną Scarborough w 2012 roku. Obecnie administracja Rodrigo Duterte powołuje się na te straty terytorialne, aby bronić polityki zagranicznej prezydenta, który mimo rosnących napięć na przestrzeni ostatnich tygodni, nie dopuścił do podobnych wydarzeń.

Innym przykładem zaostrzenia działań ze strony resortu obrony jest niespotykane do tej pory w historii zwiększenie częstotliwości patroli morskich i powietrznych na Morzu Południowochińskim. Zgodnie z danymi zgromadzonymi przez think-tank Asia Maritime Transparency Initiative (AMTI), 13 jednostek filipińskiej marynarki wojennej oraz straży przybrzeżnej przeprowadziło w ciągu dwóch pierwszych tygodni maja 57 patroli w obrębie archipelagu Spratly oraz łachy Scarborough. Dla porównania, przez ostatnie 10 miesięcy trzy statki przeprowadziły jedynie 7 patroli na wspomnianych wcześniej obszarze Morza Południowochińskiego. Dodatkowo przy okazji katastrofy indonezyjskiej łodzi podwodnej, mogliśmy usłyszeć potwierdzenie kontynuacji działań mających na celu pozyskanie trzech łodzi podwodnych klasy Scorpene z Francji, a także rozbudowę innych formacji marynarki wojennej zgodnie z planem do 2028 roku.

Wszystko wskazuje na to, że dwugłos w sprawie Chin utrzyma się przynajmniej do końca kadencji Rodrigo Duterte. Część komentatorów spodziewa się rychłego zakończenia renegocjacji umowy dotyczącej warunków stacjonowania amerykańskich wojsk na Filipinach (VFA) pod wpływem rosnącej presji Chin na Morzu Południowochińskim, ale trzeba pamiętać, że decydujący głos w tej sprawie ma prezydent. W związku z tym należy się spodziewać, że los VFA będzie uzależniony od przyszłorocznych wyborów prezydenckich, albowiem mało prawdopodobnym jest, aby Rodrigo Duterte zmienił swoje zdanie w tej sprawie. Będzie się to wiązało oczywiście z rosnącą frustracją resortu obrony, który był przeciwny wycofaniu się z VFA, a obecnie dąży do jak najszybszego zakończenia renegocjacji i przywrócenia status quo sprzed lutego 2020 roku.

III. RYWALIZACJA CHINY-USA W ASEAN

3 maja: amerykański Sekretarz Stanu przeprowadził rozmowę z ministrem spraw zagranicznych Brunei. Sekretarz Stanu Antony J. Blinken spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Brunei Dato Erywan Yusofem na marginesie szczytu ministrów spraw zagranicznych G7 w Londynie. Przedstawiciele obu państw omówili kwestie związane z gospodarką, bezpieczeństwem regionalnym (w tym ostatnie wydarzenia w Birmie) oraz ochroną praw człowieka. Antony J. Blinken podkreślił zaangażowanie Stanów Zjednoczonych w kształtowanie centralnej roli ASEAN w regionie.

3 maja: Sekretarza Stanu USA oskarżył Chiny o coraz agresywniejsze działania na arenie międzynarodowej oraz bardziej represyjne wewnątrz kraju. Antony J. Blinken podczas szczytu ministrów spraw zagranicznych G7 w Londynie zwrócił uwagę na asertywną postawę Chin, zaznaczając jednocześnie, że Stany Zjednoczone nie dążą do powstrzymywania Chin, ale z drugiej strony nie pozwolą na podważanie międzynarodowego porządku. Zauważył również, że konflikt zbrojny nie jest w interesie żadnej ze stron.

6 maja: odbyła się 34. edycja dialogu Stany Zjednoczone-ASEAN. Stany Zjednoczone i ASEAN przeprowadziły 34. doroczny dialog USA-ASEAN, aby omówić współpracę w ramach partnerstwa strategicznego. Pełniący obowiązki zastępcy sekretarza ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku ambasador Atul Keshap współprzewodniczył spotkaniu z wiceministrem spraw zagranicznych Laosu Bounleua Phandanouvongiem. Ambasador Keshap potwierdził zobowiązanie administracji Biden-Harris do ożywienia stosunków oraz wielostronnych partnerstw przy jednoczesnym poszanowaniu i wzmocnieniu centralnej pozycji ASEAN w regionie. Stany Zjednoczone wyraziły poparcie dla roli ASEAN w przywróceniu stabilności w Birmie po zamachu stanu. Ponadto Atul Keshap zwrócił uwagę na amerykańskie wsparcie z zakresu pomocy humanitarnej i zdrowotnej w formie 112 mln USD oraz za pośrednictwem programu dystrybucji szczepionek COVAX, w którym Stany Zjednoczone odgrywają główną rolę.

8 maja: Stany Zjednoczone przekazały Filipinom dwa mln szczepionek na koronawirusa. Na Filipiny dotarło 2 mln dawek szczepionki AstraZeneca, dzięki czemu Stany Zjednoczone przekazały łącznie ponad 2,5 mln dawek za pośrednictwem programu COVAX, na który amerykański rząd przeznaczył już 2 mld USD. Docelowo na Filipiny ma trafić 44 mln dawek szczepionek na COVID-19. W najbliższym czasie do Filipin dotrze kolejna dostawa 4,5 mln dawek szczepionki AstraZeneca, a następnie 2,3 mln dawek szczepionki produkowanej przez amerykański koncern Pfizer. W lutym bieżącego roku rząd w Waszyngtonie poinformował, że planuje przeznaczyć łącznie 4 mld USD na program COVAX. Filipiny są jednym z pierwszych państw, które otrzymały lek za pośrednictwem wspieranego przez Stany Zjednoczone programu.

17 maja: Stany Zjednoczone razem z sojusznikami nałożyły nowe sankcje na Birmę. Waszyngton razem z Wielką Brytanią i Kanadą podjął decyzję o nałożeniu kolejnych sankcji na wojskowy rząd w Birmie, który przejął kontrolę nad państwem poprzez przeprowadzenie zamachu stanu. Amerykańskie sankcje uderzyły w Państwową Radę Administracyjną oraz 13 urzędników, poprzez zamrożenie ich środków finansowych oraz zakaz współpracy dla Amerykanów z osobami objętymi sankcjami.

20 maja: okręt amerykańskiej marynarki wojennej przepłynął w okolicy spornych obszarów na Morzu Południowochińskim. Niszczyciel rakietowy USS Curtis Wilbur przeprowadził misję swobody żeglugi w pobliżu kontrolowanych przez Chiny Wysp Paracelskich na Morzu Południowochińskim, do których prawa roszczą sobie Wietnam oraz Tajwan. Rzecznik południowego dowództwa chińskich sił zbrojnych Tian Junli, poinformował, że zarówno marynarka wojenna jak i siły powietrzne zostały zaangażowane w odpowiedzi na obecność amerykańskiego statku. W stronę niszczyciela skierowano komunikaty o naruszeniu przez niego chińskich wód terytorialnych i wezwano do natychmiastowego ich opuszczenia. Chińskie ministerstwo spraw zagranicznych określiło misję amerykańskiego niszczyciela poważną prowokacją zagrażającą bezpieczeństwu i stabilności w regionie.

21 maja: dwa nowe budynki pojawiły się w kambodżańskiej bazie marynarki wojennej. Prace prowadzone na terenie bazy marynarki wojennej Ream budzą wiele kontrowersji w związku z możliwością wykorzystania jej przez chińskie siły zbrojne. Zostały one wzmocnione przez wyburzenie części infrastruktury wzniesionej dzięki wsparciu Stanów Zjednoczonych. Tym razem, dzięki najnowszym zdjęciom satelitarnym okazało się, że właśnie powstały dwa nowe budynki w pobliżu miejsca, gdzie zburzono poprzednie rok temu. Nowe odkrycie z pewnością będzie przedmiotem rozmów podczas zbliżającej się wizyty zastępcy Sekretarza Stanu USA Wendy Sherman w Kambodży.

24 maja: amerykański dziennikarz został aresztowany w Birmie. Redaktor naczelny Frontier Myanmar (jednego z najważniejszych niezależnych serwisów informacyjnych w kraju) - Danny Fenster, został aresztowany w trakcie swoich przygotowań do lotu do Malezji, a następnie umieszczony w więzieniu Insein w Rangunie. Amerykańska ambasada w Birmie nie podała żadnych informacji odnośnie zatrzymania, natomiast birmański rząd nie podał zarzutów pod adresem redaktora. Danny Fenster jest trzecim obcokrajowcem zatrzymanym od czasu przeprowadzenia zamachu stanu. Wcześniej aresztowani zostali dziennikarze z Polski i Japonii.

25 maja: Stany Zjednoczone przygotowują się do przekazania statku wietnamskiej straży przybrzeżnej. W stanach Zjednoczonych przeprowadzono ostatnie testy kutra klasy Hamilton - USCGC John Midgett, który w najbliższym czasie ma zostać przekazany Wietnamowi w ramach programu Excess Defence Articles (EDA). Program ma na celu pomoc sojusznicznym państwom w rozwoju możliwości morskich. W maju 2018 wietnamska straż przybrzeżna otrzymała pierwszy statek CSB 8020.

25 maja: były premier Malezji ostrzega państwa QUAD przed prowokowaniem Chin. Mahathir Mohamad w swoim ostatnim wywiadzie dla *Nikkei* ostrzegł państwa działające w ramach Czworostronnego Dialogu w dziedzinie Bezpieczeństwa (QUAD) przed konfrontacyjnymi działaniami wobec Chin, które mogą doprowadzić do destabilizacji regionu. Stwierdził, że państwa tego formatu powinny nawiązać współpracę, która przyczyni się do wzrostu gospodarczego wszystkich państw. Podkreślił, że Joe Biden ma większe doświadczenie z zakresu stosunków międzynarodowych niż Donald Trump, co powinno działać na korzyść obniżenia napięć na linii Waszyngton-Pekin.

25 maja: we wrześniu na Filipiny dotrą dwa nowe helikoptery bojowe zakupione w Turcji, ale wyposażone w amerykańskie silniki. Ministerstwo obrony poinformowało, że we wrześniu do kraju dotrą dwa helikoptery T-129, wyposażone w amerykańskie silniki co

więzało się ze zgodą Waszyngtonu na tę transakcję. Łącznie Filipiny zakupiły sześć maszyn za kwotę 269,4 mln USD. Kolejne dwa śmigłowce zostaną dostarczone w lutym przyszłego roku a ostatnie dwa w lutym 2023 roku.

25 maja: amerykańska Izba Handlowa w Hanoi wezwała wietnamski rząd do złagodzenia obostrzeń epidemiologicznych dla zaszczepionych podróżujących. Wietnam skutecznie zamknął swoje granice dla zwykłych podróżnych w marcu ubiegłego roku i zezwolił tylko swoim obywatelom lub zagranicznym ekspertom na wjazd do kraju, pod warunkiem, że przejdą trzytygodniową kwarantannę w hotelu lub ośrodku wojskowym, nawet jeśli zostali w pełni zaszczepieni. W związku z tym amerykańska Izba Handlowa zwróciła się z propozycją wprowadzenia mniej uciążliwych procedur wjazdu dla w pełni zaszczepionych biznesmenów, zagranicznych ekspertów, a nawet turystów. Propozycja została poparta wynikami ankiety, zgodnie z którą pracownicy izby byłiby w stanie sprowadzić o 81% potencjalnych inwestorów i przedsiębiorców, gdyby obowiązkowy okres kwarantanny został skrócony z obecnych 21 do 7 dni.

25 maja: szczyt ministrów spraw zagranicznych ASEAN-Stany Zjednoczone został opóźniony z powodów trudności technicznych. Wirtualny szczyt pomiędzy Sekretarzem Stanu USA oraz ministrami spraw zagranicznych ASEAN zaplanowany na 25 maja został przesunięty z przyczyn technicznych. Przedstawiciele ASEAN nie mogli się połączyć z Antonym Blinken'em, który przebywał w samolocie w trakcie podróży z Irlandii na Bliski Wschód, gdzie miał wziąć udział w mediacjach pomiędzy Izraelem i Hamasem.

27 maja: amerykański Sekretarz Stanu przeprowadził rozmowę telefoniczną z szefem wietnamskiej dyplomacji. Antony J. Blinken w rozmowie z Bui Thanh Sonem zapewnił o wspólnym zaangażowaniu w ochronę i stabilność na Morzu Południowochińskim w oparciu o normy prawa międzynarodowego. Sekretarz i minister spraw zagranicznych omówili również bieżące obawy związane z wojskowym zamachem stanu w Birmie, a także wyzwania dotyczące zmian klimatycznych oraz pandemii COVID-19.

27 maja: Maleszja zamówiła 12,8 mln dawek szczepionki na koronawirusa produkowanej przez Pfizer i BioNTech. Dzięki zamówieniu, całkowita liczba dawek uzyskanych od amerykańskiego i niemieckiego producenta leków wyniosła 44,8 mln, co pozwoli na zaszczepienie 70% populacji Maleszji. Na chwilę obecną niecałe 3% populacji Maleszji jest w pełni zaszczepionych, chociaż rząd dąży do uzyskania odporności stadnej do końca roku.

27 maja: Stany Zjednoczone planują skupić się podczas następnego szczytu QUAD na programie rozwoju infrastrukturalnego w obliczu rosnącego zagrożenia ze strony Chin. Koordynator ds. polityki Indo-Pacyfiku prezydenta Joe Bidena - Kurt Campbell, zapowiedział, że jesienny szczyt QUAD powinien się skupić na programach dotyczących rozbudowy infrastruktury. Zaznaczył jednocześnie, że podejmowane inicjatywy nie będą się ograniczały do czterech państw formatu (USA, Japonia, Indie, Australia), dlatego jest możliwość dołączenia innych zainteresowanych. Przekaz Cambella można odczytywać w kategoriach równoważenia chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku, zorientowanej na rozbudowie infrastruktury wzdłuż szlaków lądowych i morskich.

KOMENTARZ

Pod koniec maja miała dojść do bardzo ważnego spotkania, które stanowiłoby preludium do odbudowy zaufania pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i ASEAN, ale skończyło się na rozczarowaniu po stronie państw Azji Południowo-Wschodniej.

Na 25 maja zaplanowano wirtualny szczyt ministrów spraw zagranicznych USA-ASEAN, podczas którego Sekretarz Stanu Antony Blinken miał przede wszystkim rozpocząć proces odbudowy relacji z regionem po zniszczeniach wyrządzonych przez administrację Donalda Trumpa, który zresztą nie wziął udziału w szczytach ASEAN w 2018 i 2019 roku.

Amerykański Sekretarz Stanu miał dołączyć do spotkania na pokładzie samolotu, lecącego z Irlandii do Izraela, gdzie musiał się zmierzyć z ostatnimi napięciami na Bliskim Wschodzie. Według oficjalnych doniesień problemy techniczne uniemożliwiły połączenie się z ministrami spraw zagranicznych ASEAN, których korpusy dyplomatyczne oczekiwały na dołączenie Blinkena do wideokonferencji przez 45 minut. Ten incydent nie wpisuje się w narrację Joe Bidena, mówiącego o naprawie i podniesieniu znaczenia amerykańskich sojuszy w ramach szerszej strategii rywalizacji z Chinami o wpływy na świecie. Ogólnego wrażenia nie poprawiły doniesienia, że Antony Blinken może zostać zastąpiony przez Wendy Sherman, pełniącą rolę jego zastępcy. Z pewnością takie zmiany w ostatniej chwili przywołały wspomnienia z listopada 2019 roku, kiedy w 7. szczycie ASEAN-Stany Zjednoczone wzięła udział delegacja o wyjątkowo niskiej randze. Zgodnie z doniesieniami, minister spraw zagranicznych Indonezji Retno Marsudi jako jedyna spośród szefów dyplomacji ASEAN nie uruchomiła przekazu wideo ani razu. Można to interpretować jako przejaw oburzenia całą sytuacją.

Departament Stanu USA wystosował oficjalne przeprosiny dla ministrów spraw zagranicznych ASEAN i poinformowano o przełożeniu spotkania na początek czerwca. Niemniej jednak jest to kolejny raz, kiedy Stany Zjednoczone będą musiały przeprowadzić kontrolę zniszczeń wizerunkowych w Azji Południowo-Wschodniej. Choć spotkanie nie odbyło się z przyczyn technicznych to jednak Antony Blinken był w stanie pojawić się osobiście na Bliskim Wschodzie w odpowiedzi na kryzys pomiędzy Izraelem i Palestyną. Tymczasem w obliczu napiętej sytuacji na Morzu Południowochińskim oraz wewnętrznej destabilizacji w Birmie, Sekretarz Stanu nie był w stanie uczestniczyć w wirtualnym spotkaniu. Mogą się zatem nasuwać wnioski, że dla Waszyngtonu stabilizacja na Bliskim Wschodzie ma większe znaczenie niż sytuacja w Azji Południowo-Wschodniej.

Więcej na temat nastrojów w ministrów spraw zagranicznych ASEAN dowiemy się po spotkaniu z amerykańskim Sekretarzem Stanu, przełożonym na początek czerwca. Antony Blinken będzie musiał sprostać dużym oczekiwaniom ze strony regionu. Biorąc pod uwagę komplikującą się sytuację epidemiologiczną w Wietnamie i Tajlandii (nowa mutacja koronawirusa), możemy się spodziewać deklaracji dotyczących wsparcia poprzez dostawy szczepionek.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

